

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref:

Vår ref: 22-00030-4

Dato: 05.01.2022

Informasjonsbrev om tolkeloven

Til offentlige organer

Vi ber om at dette brevet distribueres videre ut til de tjenesteområder som yter tjenester til befolkningen og møter brukere.

Ny tolkelov fra 1.1.2022 forplikter offentlige tjenesteytere til å bruke tolk ved språkbarrierer

Det trer i kraft en ny lov, Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven), den 01.januar 2022. Loven skal bidra til å sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjeneste for personer som ikke kan kommunisere forsvarlig med offentlige organer uten tolk. Loven ble vedtatt 4.juni 2021 og trer i kraft 1. januar 2022. IMDi ønsker i dette brevet å orientere om loven og de krav den stiller til offentlige organer.

God kommunikasjon er en forutsetning for at det offentlige skal lykkes med å yte gode og forsvarlige tjenester til hele samfunnet. I flere tilfeller hvor det er språkbarrierer vil tilrettelegging av informasjon ved bruk av tolk, være avgjørende for å nå deler av befolkningen som ikke behersker norsk eller ikke kan kommunisere på norsk talespråk

Loven skal bidra til å sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjeneste for personer som ikke kan kommunisere forsvarlig med offentlige organer uten tolk. Offentlige organer plikter å benytte kvalifisert tolk når de skal benytte tolk. Dette for å styrke kvaliteten på tolkeoppdrag som utføres i offentlig sektor. Loven skal også bidra til å sikre at tolker holder en faglig forsvarlig standard.

Tolkelovens betydning for offentlig organer

Etter tolkeloven § 6 har offentlige organer plikt til å bruke tolk når det følger av bestemmelser i særlovgivningen. I tilfeller der plikt til å bruke tolk ikke er regulert i annen lov plikter kommunene å benytte tolk når det er nødvendig, slik at de kan sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjeneste for personer som ikke kan kommunisere forsvarlig med offentlige organer uten tolk.

Offentlige organer bør også vurdere å bruke tolk når de ellers er i kontakt med personer som ikke kan kommunisere med organet på norsk.

Når det brukes tolk, skal det brukes kvalifisert tolk, jf. § 7. Det vil si at tospråklige ansatte, barn, pårørende eller bekjente ikke kan brukes som tolk.

En kvalifisert tolk er en tolk som har gjennomført et eller flere av de offentlige kvalifiseringstilbudene for tolker, slik at de oppfyller kravene for å være oppført i Nasjonalt tolkeregister, jf. Tolkeoven § 17

Offentlige organer som jevnlig bruker tolk, plikter å ha retningslinjer for bestilling og bruk tolk, jf. Tolkeoven § 9. Med jevnlig bruk av tolk menes det i gjennomsnitt 50 ganger i året, jf. prop 156 L (2020-2021). Alle ansatte må være kjent med retningslinjene. Retningslinjene må gi uttrykk for hvordan tolk bestilles og brukes. Retningslinjene skal minimum inneholde rutiner for bestilling av tolk, en angivelse av situasjoner der det foreligger plikt til å bruke tolk etter tolkeoven §6 første ledd og veiledning i bruk av tolk og fjerntolking
De bør også inneholde en angivelse av situasjoner der det er behov for tolk etter tolkeoven §6 andre ledd.

Det følger av tolkeoven § 8 at offentlige organer kan bruke både fremmøtetolking og fjerntolking. Ved bruk av fjerntolking plikter offentlige organer å sikre tilfredsstillende tekniske løsninger, opplæring av ansatte og ivaretagelse av personvernet.

Offentlige organer skal så raskt som mulig gi tolker opplysninger om tolkebrukeren og oppdraget slik at tolken kan vurdere sin egen habilitet og egnethet, jf. Tolkeoven §§ 14 og 16.

Enkelte offentlige organer plikter å hente inn politiattest/gjøre vandessjekk.

Det følger av §10 at for å kunne utføre oppdrag som tolk for politiet, påtalemyndigheten, domstolene, utlendingsforvaltningen, kriminalomsorgen, Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker og fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker skal tolken legge fram uttømmende og utvidet politiattest, jf. politiregisterloven § 41. Det samme gjelder for å kunne utføre oppdrag i straffesaker for konfliktrådet.

Tolkeoven i sin helhet finner du her:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-11-79?q=tolkeoven>

Vi ber om at offentlige organer setter seg inn i den nye loven og det den medfører for hvert offentlig organ.

For å følge opp den nye loven oppfordrer IMDi alle offentlige virksomheter som i dag ikke har en systematisk plan for bestilling og bruk av kvalifisert tolk, til å utarbeide retningslinjer for dette. Retningslinjen bør tydeliggjøre hvordan virksomheten skal ivareta, og følge opp sitt ansvar for å benytte kvalifisert tolk.

Offentlige organer som ønsker råd og veiledning for utarbeidelse av retningslinjer for bruk av kvalifisert tolk, eller på annen måte behøver råd kan ta kontakt med IMDi for veiledning.

For de virksomheter som plikter å innhente politiattest, så, bør de utarbeide egne rutiner for hvordan virksomhet skal innhente og følge opp dette.

Flere verktøy og annen støtte:

På IMDis sider kan du finne informasjon om: hva loven sier om bruk av tolk, når man benytte tolk, bestille tolk, forberede og gjennomføre en tolket samtale, veileder for offentlige anskaffelser av tolketjenester og nedlastbart informasjonsmateriel: www.imdi.no/tolk

Med hilsen

Hanne Løfsnes
avdelingsleder

Signhild Nilsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og er derfor uten håndskrevet signatur

Mottakerliste:

Utdanningsdirektoratet

Utlendingsdirektoratet

Politidirektoratet

Barne-, ungdom- og familiedirektoratet

Helsedirektoratet

Kriminalomsorgsdirektoratet

Utlendingsnemnda

Statens vegvesen

Arbeidstilsynet